

Báhkomejsstár

Sisadno

Ávddátjála	3
Báhkomeájsstára birra	4
Mij la værbba ja værbbasåjádibme?	4
Gåktu spella l ájádáládum	5
Giellaválljim.....	5
Ávddåbielle	5
Dahkamusájt válljit	5
Dahkamusájt tjadádit.....	6
Illustrasjåvnå spelan	6
Symbåvlå spelan	8
Áhpadime barggovuoge	8
Dárkestimdoajmma	9
Áhpadiddjij dádjadus	10

Ávddátjála

Báhkomeájsstáráv ávddánahttet la læhkám ájnas barggo nannitjit sáme oahpporesursajt grammatihka ja gielladádjadime hárráj. Sámedikke doarjja ja juollodibme l dahkam vejulattjan prosjevtav tjadádit.

Mij hálijdip aj giittet referánssajuohkusijt, gudi li gæhttaladdam spelav nuortta-, julev- ja oarjjelsámeigiellaj. Sijá átsádallama, javllamusá ja diededime li læhkám ájnasa sihkarastátjit Báhkomeájsstár doajmmá buoragit iesjguhtik gielajn ja la oahppij dárbojda hiebaduvvam.

Sierraláhkáj giittep Info Vest buorre aktisasjbargo ávdás ávddánahttemprosessa tjadá. Sijá viehkke ja tekniikalasj máhtudahka l læhkám guovdátjin spela ávddánahtedijn, mij la sihke álkke adnet ja nanos pedagogihkalattjat.

Prosjektajuohkusin lidjin Solvår Knutsen Turi, Marit Inger Pulk, Lone Nergård Boine ja Aasta Joma Granefjell. Aktan lip ávddánahttam ræjdov mij máhtta áhpadiddijit ja oahppijt doarjjot gå barggi sámeigiela grammatihkajn, ja doajvvop Báhkomeájsstár spella sjaddá ávkken ja mielludahtten áhpadussaj.

Báhkomejssstára birra

Báhkomejssstár la digitála oahppamnævvo oahppijt viehkeditjtat systemáhtalattjtat hárijidallat værbbasájádimev nuortta-, julev- ja oarjjelsámegiellaj. Spella nanni oahppij morfologijjalasj diedulasjuodav gá vuoset gáktu verba rievddi gá sájáduvvi ájge, lågo ja persávná gáktuj. Ulmme I nannit grammatihkalasj dádjadusáv ja sæmme báttá ávdedit báhkoboannudagáv ja låhkámdádjadusáv. Báhkomejssstár máhttá aneduvvat sihke dábálasj áhpadimen ja gielalasj intervensjávnajn.

Mij la værbba ja værbbasájádibme?

Verba li bágo ma dagojda vuosedi, ja juoga mij dáhpáduvvá. Verba máhtti liehket duola degu *låhkát*, *oahppat* ja *juohket*. Sámegielan sieradip finihitta ja infinihitta verbaj gaskan. Finihittaverba li verba ma sájáduvvi, sájáduvvi persávná, lågo ja ájge milta. Infinihitta verba e sájoduvá ja aneduvvi duola degu vuodohábmen jali viehkkeværbban.

Báhkomejssstár spelan barggi oahppe finihittaverbajn indikatijva hámen. Dahkamusá hárijidahti værbbasájádimev ájge, lågo ja persávná milta, ja oahppe gærddodi ájnnaamos hámiht majt bæjvålattjtat adni. Dat vaddá tjielgga struktuvralasj vuogev gáktu verbajt sájádit, mij la sierraláhkáj ávkálasj oahppijda gudi dárbaht tjielgga ja visuálalasj dárjav giellaoahppama hárráj.

Finihitta verba sájáduvvi guovte **ájge** milta indikatijva hámen: Dálásjájge (presens) ja vássámájge (preterihitta). Buojkulvissan máhtá dán láhkáj verbav viehkeat ájge milta sájádit: Mån *viegav* (presens), Mån *viehkiv* (preterihitta). Oahppe bessi hárijidallat sieradit dálásjájgev ja vássámájgev iesjguhtik gárgadisminsstarijn.

Tállá vuosedi galla grammatihkalasj persávná gávnnuji. Jus la sáhka avta persávná birra, de dat merkaj værbba I avtalågon. Gá la sáhka guoktása birra, de dat merkaj guovtelåhko, ja gá la sáhka ienebu gá guovtes, de dat merkaj ieneplåhko. Buojkulvissan máhtá sájádit verbav låhkát dán lahkáj lågo milta: Mån *lægáv* (avtalåhko), Måj *låhkin* (guovtelåhko), Mij *låhkåp* (moattelåhko).

Persávnna vuoset grammatihkalasj persávnna. Máhtá usjudallat ságastallamin li gálmma persávnna: Sån guhti ságas (1. persávnna), sån gejna ságas (2. persávnna) ja sån gen birra ságastuvvá (3. persávnna). Buojkulvissan máhtá verbav vuodjat sájádit dán láhkáj persávnna milta: Mån *vuojav* (1. persávnna), Dån *vuojá* (2. persovdna), Sån *vuodjá* (3. persovdna).

Gåktu spella I ájadaládum

Giellaválljim

Gå oahppe vuostasj bále ávddåbielev rahpi, de vierttiji gielav välljit. Báhkomejsstár spelajn máhtá dássju spellat nuortasábmáj, julevsábmáj ja oarjjelsábmáj. Ij la vejulasj spelav dárrogiellaj spellat. Gielav viertti välljit ávddål oahppe dahkamusáj barggagáhti, ja välljim stivrii sihke bagádallamav, dahkamusájt ja hállamsyntiesav. Danen la máhttelis spelav gálmá sámegiellaj áhnpadusán adnet.

Du er nå på norsk versjon. Ordmaster er et spill for samiske språk. Informasjon om spillet står på norsk også, men bøyningsoppgavene vil ikke gi mening på norsk. For å starte oppgavene, velg et samisk språk.

Davvisámegillii

Julevsámegiellaj

Åarjelsaemien

Ávddåbielle

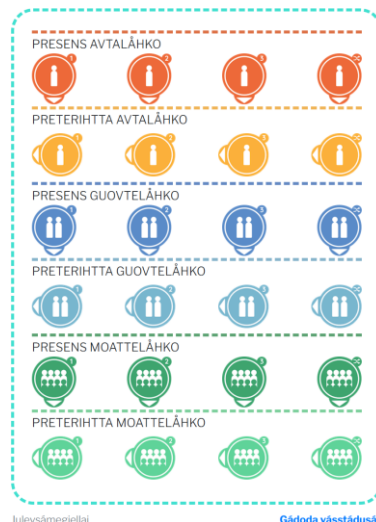
Gå oahppe li gielav välljim, de báhti ávddåbælláj gánná I oanes tjielggidus verba birra ja gáktu værbba sájdáduvvá. Gájkka tevsta máhtti lågáduvvat hállamsyntiesa viehkijn, ja hállamsyntiesa-symbávlá vuoset gánná láhkám máhtta doajmmaj biejaduvvat. Ávddåbielen máhtti oahppe välljit dahkamusájt, gæhttjaladdamijn álgadit ja ávdep vásstádusájt gádodit. Speladijn máhtti oahppe ávddåbælláj máhttsat jus lávdagoadesymbávláv dieddeli.

Dahkamusájt välljit

Dahkamusá li biejadum vællo- ja tsækkorájddon. Vællorájdo ávdásti ájgev ja lågojt, ja tsækkorájdo ávdásti vas persávnáv. Juohkka rájddo láhpaduvvá tjuoldedum dahkamusáj gánná oahppe bessi hárijidallat moadda sájdádimhámiij.

Oahppe välljiji dahkamusáv gá välljiduvvam symbávláv dieddeli.

Julevsámegillaj

Gádoda vásstádusáv

Dahkamusájt tjadádit

Juohkka dahkamusán la gárgadis verbajn mij galggá sájáduvvat. Oahppe válljji rievtes hámev moatten vejulasjvuodan, ja sihke gárgadis ja vásstedimvejulasjvuoda máhtti hállamsyntiesa baktu jieddnát lágáduvvat. Ávddánimindikáhtur vuoset man guhkás oahppe I dahkamusáj állim, mij gávvit ja mávtástuhtá.

Illustrasjåvnå spelan

Illustrasjåvnå li ájádáládum viehkken oahppijda dádjadittjat makkir sájádimhábmegullu báhkuj.

Persåvnå

Gå ulmusj gávån allasis giegggi, de merkaj dahkamus la **vuostasj persåvnån** (mån/måj/mij).

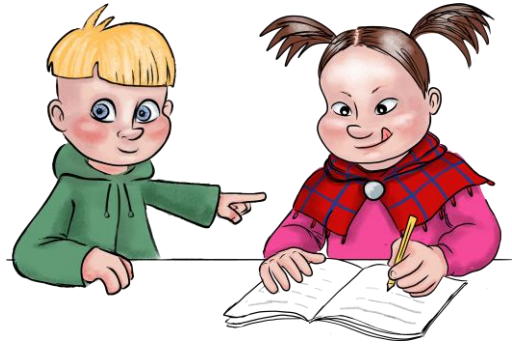
Gå ulmusj nubbáj giegggi, jali ienep ulmutijda, de merkaj dahkamus la **nuppát persåvnån** (dån/dåj/dij).

Gå illustrasjåvnå njuolav vuoset, de merkaj dahkamus la **goalmát persåvnån** (sån/såj/sij).

Láhko

Láhko subtsas galles li gáván, jali gallásij nubbe giejggi. Jus soames giejggi avta ulmutijj, de merkaj báhko I **avtalågon**.

Jus soames giejggi guoktásij, de merkaj báhko I **guovtelågon**.

Jus soames giejggi gálmmásij, de merkaj báhko I **moattelågon**.

Ájgge

Ájgge I mierkkiduvvam ájádusbalvajn. Ájádusbalvva merkaj dahkamus la **vássámájgen**, madi illustrasjávna ájádusbalva dagi merkahi dahkamusá li **dálásjájgen**.

Symbávlå spelan

Spelan aneduvvi aj gievlesymbávlå ma diededi ájgev, lågov ja persávnåj birra. Njuola gievlen vuosedi værbbaájgev. Njuolla mij vuolus vuonet merkaj dálásjájgge, madi njuolla mij maŋus vuonet merkaj vássámájgev.

Ulmusjlåhko gievlen gávvidum merkaj makkir lågo birra l sáhka: Akta ulmusj merkaj avtalåhko, guovtes merkaj guovtelåhko ja gålmås jali ienebu merkaj ieneplåhko.

Gievlen oalges bielen la gævlåsj lågujn, mij subtsas makkir persávnån dahkamus la: vuostasj (1), nuppát (2) jali goalmát persávnån (3).

Buojkulvissan vuonet dát symbávlå dahkamus la vássámájgen (njuolla maŋus), avtalågon (akta ulmusj gievlen) ja 1. persávnån (låhko 1, baddjen oalges bielen).

Dánna vuojná symbávlåv mij vuonet dahkamusá li dálásjájgen (njuolla vuolus), ieneplåhko (ienep persávnå gievlen) ja 2. persávnån (låhko 2, baddjen oalges bielen).

Åhpadime barggovuoge

Åvddål oahppe spellagåhti

Ávttjiduvvá åhpadiddje åhpat gåktu verbajt sájådit åvddål oahppe spellagåhti. Duodden åhpadibmáj máhtta spella gærddådit sájådimhámiht. Dákkir gárvedibme dahká álkkebun oahppijda dahkamusáj struktuvrav dádjadit.

Speladijn

Åhpadiddje bierri oahppijt doarjjot modellerimiijn ja bagádallamiijn. Åhpadiddje máhtta duola degu jieddnát ájádallat makkir sájådimhámev válljit, gatjådit gatjåldagájt viehkedit oahppev ájådalátjit, jali doarjjot gå oahppe ij dádjada. Spella hiehpá ájnegis bargguj ja aktisasjbargguj. Åhpadiddje máhtta oahppij prosessav tjuovvot.

Gå oahppe li spellam

Gå oahppe li dahkamusáj gærggam, de oadtju diedov galla vásstádusá li duolla. Oahppe máhtti máhttsat ruopptot, vásstádusájt rievddadittjat jali ádåsis gæhttjalit, vierttiji de adnet vásstádusá gádodim funksjåvnåv. Navti sjaddá vejulasj spelav adnet sihki oahppamij, gærddádibmáj ja árvustallamij.

Dárkestimdoajmma

Báhkomejsstárin la sierra gæhttjalibme majt máhtá tjadádit ávddål ja manjel spela. Gæhttjalimen li 15 dahkamusá ma válljiduvvi soajtádagá, ja báhtusa vuorkkiduvvi sierra spelaj báhtusijda. Dat vaddá áhpadiddjáj vejulasjvuodav árvustallat oahppij ávddåanimev ja vuojnnet jus barggo spela baktu l máhtudagáv lasedam.

Áhpadiddjij dádjadus

Áhpadiddjen la máhttelisvuohta gæhttjat oahppij ávddánimev spelan ja gæhttjalimij báhtusijt. Rubrihkan " Ávddánibme " vuojná dahkamusáj báhtusijt, ja rubrihkan " Báhtusa " vuojná gæhttjalime báhtusijt. Dát diehto vaddá buorre vuodov áhpadimev hiebadit ja oahppij giellaávddánimev tjuovvolit.

Gávån oadtju áhpadiddje aj visuálalasj diedojt oahppij vásstádusájs. Systema bájnnokávdá dahki álkkebu vuojnnet majt oahppe li oahppam ja majna sij vierttiji ienebut barggat. Ruodná bájnno vuoset oahppe l válljim rievtes vásstádusáv, ruodná bájnno vuoset oahppe l válljim boasstot ja vielggis bájnno vuoset ij la vásstedam. Gå bájnojt adnep, de dat vaddá jáhtelis ja tjielgga gáváv oahppe ávddánimes ja máhttá liehket vuodon vijddásappot áhpadimev hiebadittjat.

Preterihтта guovteláhko 1p		7/12 (58%)
Oahppe vásstádus	Duolla vásstádus	Stáhtus
Måj skåvllåj váttsijma .	Måj skåvllåj váttsijma .	✓
Måj girjjåj tjålijma .	Måj girjjåj tjålijma .	✓
Måj liemav jugåjda .	Måj liemav jugåjma .	✗
Måj hålmugijt oattjojma .	Måj hålmugijt oattjojma .	✓
Måj trampolijnan gahpajma .	Måj trampolijnan gahpajma .	✓
Måj skåvllåsaljon fotbållov tjievtjajma .	Måj skåvllåsaljon fotbållov tjievtjajma .	✓
Nåsstealmmåj gehtjajma.	Nåsstealmmåj gehtjajma.	✓
Telefåvnåjn filmmijga.	Telefåvnåjn filmmijma.	✗
Subtsastijda.	Subtsastijma.	✗
Våre badjel tjuojgajma.	Våre badjel tjuojgajma.	✓
Dålån márfijt basijda.	Dålån márfijt basijma.	✗
Jávre rastå sugåjga.	Jávre rastå sugåjma.	✗

